

Narcís Comadira i el símbol de la xeringuilla florida

DAVID BORRAT

JORDI LLAVINA

Narcís Comadira acaba de fer vuitanta anys. L'efemèride s'ha fet coincidir amb una nova edició de la seva traducció

dels *Cants* leopardians, apareguda originàriament el 2004, i amb la publicació d'un nou llibre de poesia, de títol dantesc: *Els moviments humans*. Aquest segon continua la manera dels llibres anteriors, però, a la vegada, aporta algun accent nou al corpus líric de l'autor.

En el pròleg de *Manera negra* (2018), Comadira escrivia que aquell era un llibre "factici com gairebé tots els meus". Això és, un llibre construït aplegant peces diverses, seguint els motius predilectes del poeta, els que han conformat el seu món particular: les ciutats; l'art: arquitectura, pintura, poesia, música; el temps de Nadal; el goig fugisser de la bellesa; el país i la llengua; l'experiència –i el mirall– de la naturalesa; la reflexió sobre l'escriptura. Els pretextos i els temes de l'obra dels darrers trenta anys són, en efecte, variats;

però la forma –l'essencial en qualsevol disciplina artística– hi és, de sempre, ben reconeixedora, rigorosa i tesa. Tot això hi continua sent: *Els moviments humans* no sorprendrà gaire el lector fidel del gironí. Per exemple, pel que fa al motiu de la naturalesa: la referència a la xeringuilla, que apareix en més d'un vers –com la dels til·lers que inunden amb la seva fragància el cementiri de Viena o la de l'ametller que ha crescut a tocar d'una carretera–, és lluminosa, molt pròpia de l'autor: símbol d'un esclat efímer, d'un temps condemnat. Quan floreix, "tot el dolor s'oblida [...]". I apareix aquest tresor reïntellant, / les papallones blanques i oloroses de les flors". Comadira sempre ha tingut una gran habilitat per trobar símbols en el món natural: les seves poesies nadalencques, de to una mica repetitiu, en van plenes. L'ametller de la poesia homònima, bo i ignorant-ho, representa un "paper de símbol". Recorda les cançons dedicades als mesos de l'any de *L'art de la fuga* (2002): "Sol en el descampat, / prop de la carretera, / sembla que hi ets només / per

fascinar el poeta". És una idea similar a la que expressava Guerau de Liost en *Obaga de castanyers*, bé que l'autor d'*Ofrena rural* va deixar-la expressada amb una mica més de gràcia.

"Escriure és excavar [...] / Anar excavant fins a sorprendre / algun tresor amagat de la llengua" (*Arqueologia*). Versos programàtics, que refermen la idea que la mare dels ous, en l'operació poètica, és sempre el conreu de la forma (es podrien relacionar amb els de *Digging*, de Seamus Heaney). Una altra peça metapoètica, *No hofa*, acaba així: "–Vols venir, poema, d'un cop, / i deixar que t'escrigui?" Per aquestes pàgines es passen els fantasmes de Beethoven, Schubert, Brahms i Mozart; el de Dante; els de Hölderlin i Rilke, Carner i Pla (i alguns altres més, en forma de picada d'ullet textual). El to enyorós que refereix episodis de la memòria s'alia amb un de més esqueixat, que forma una amarga complota: "fer-se gran vol dir això: anar sentint / com l'ansietat i l'angoixa es configuren". La música ens sona de llibres precedents, però aquí la desesperança ha guanyat terreny. Llegim, en uns versos admirables: "Si hi havia hores felices, / ja ni tan sols són record. / El Desig i la Recança / –la música de la dansa– / se'ls ha endut l'esgarripança / i el silenci de la mort" (si no és que *faria* massa noucentista, hi escauria més *musica* que no pas *música*). Tot el llibre acusa aquesta certa feredat per l'adveniment de la fi, de l'ignot que cal afrontar en solitud, de manera que joies com *Dies plàcids* són, pel que revelen, més aviat escadusseres. "Soc aquí / regalimant terror", diuen dos versos del poema final, *Fantasmes de la nit. Un nocturn*.

Aquest darrer poema em sembla un tancament poderós per al llibre. Fet de versos que enllacen amb els de la primera composició, va recollint alguns dels motius que han animat *Els moviments humans*. Per tant, l'esgarripança, encara (la de la joia creativa, no pas la provocada per l'horror). ♦♦

ELS MOVIMENTS HUMANS
NARCÍS COMADIRA
EDICIONS 62
88 PÀG. / 15,50 €

OBRO FIL

MARINA ESPASA

El dibuixant que volia ser 'cowboy'

Quan era molt jove, Jean-Claude Mézières va decidir que volia veure complert un dels seus somnis: ser *cowboy*. I se'n va anar a Utah i a Nevada a portar vaques amunt i avall. S'hi va estar un any i mig i hi va coincidir amb Pierre Christin, un amic d'infantesa que feia de professor a la Universitat de Salt Lake City. Quan es van retrobar a París, anys més tard, van pensar una sèrie de còmic. Mézières volia fer un western, però ja havien començat *Blueberry* i *Lucky Luke*: el pas estava barrat. Així és que Christin, que era un lector apassionat de Ray Bradbury i de Theodore Sturgeon, el devia convèncer perquè convertís els roquisars i els congostos dels deserts de Nevada en paisatges d'altres planetes. Així va néixer una sèrie que seria mítica, la de l'agent espaciotemporal Valérian, un viatger del temps a sou de Galaxity, una ciutat-imperi, que ha de mantenir l'ordre a l'Univers. Valérian no anava sol: l'acompanyava Lauréline, un personatge femení molt avançat per l'època (la sèrie va començar a mitjans dels seixanta), que no feia de noia guapa ni de secretària o d'ajudant de l'heroi: era l'altra heroïna. Això em fascinava.

Els dibuixos, de línia clara i un to entre industrial i psicodèlic, embruixarien les retines de milions de persones, a més de les meves, entre elles les de Luc Besson, que n'acabaria fent una pel·lícula el 2017, i les de George Lucas, que va haver de reconèixer que el disseny de la majoria de les naus de la trilogia original de *Star Wars* era calcat de les astro-naus que havia dibuixat Mézières. És tan evident!

Ara, com en totes les històries de salts en el temps, la paradoxa temporal esclata a la cara dels protagonistes: si anem enrere i modifiquem el passat, llavors el present no és exactament igual com era i no podem viatjar al passat a modificar el que... etcètera. La cara de Valérian a l'última vinyeta de la sèrie, amb els ulls enyorats cap al cel de nit ple d'estrelles que cobreix el castell escocès on s'amaga, és la mateixa que ens ha quedat a tots els seguidors de la sèrie quan hem sabut que Mézières va morir el 23 de gener. Esperem que hagi trobat la porta del castell per saltar en el temps, un cop més, i torni a ser un *cowboy* als deserts de l'oest americà. ♦♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

Underground...
PEPE RIBAS
Terranova

Després de l'exposició al Palau Robert, Pepe Ribas i Canti Casanovas donen la seva visió sobre l'underground català de la dècada dels 70. "Van ser uns anys de creativitat desbordant, sense cànon imposats, viscuts al marge de prebendes, partits i institucions", assegura Ribas.

POESIA

Paraules per engegar...
DIVERSOS AUTORS
Vibop

El recurs surrealista del cadàver exquisit ha engegat la màquina de la creativitat de dotze poetes i una artista visual, que han anat trenant el fil d'una obra inspirada per la linotípia que va arribar fa uns mesos al taller de Tinta Invisible. Hi participen Dolors Mi-quel, Guim Valls, Marcel Pei, Adam Manyé...

FICCIO

#Finsaquí
CESC CORNET
Llibres del delictes

El hashtag #FinsAquí, que promou el suïcidi, fa furor a les xarxes socials. És una qüestió de salut mental de la societat o hi ha alguna altra cosa rere l'allau de morts voluntàries? La mosso d'esquadra Anna Cabanes comença una investigació al marge del cos policial després que hagi desaparegut la seva filla.